

Länsstyrelsen i Skåne län
Miljöavdelningen
205 15 Malmö

Skånska åtgärder för miljömålen. Regionalt åtgärdsprogram för miljö kvalitetsmålen 2012-2016

Handelskammaren har tagit del av förslaget till åtgärdsprogram och vill framföra följande.

Förslaget omfattar dels ett antal mål som förefaller rimliga och väl underbyggda som exempelvis kemikaliefri ogräsbekämpning, information om god grundvattenstatus, insatser för att kartlägga potentiellt förorenad mark, rutiner för frivillig informationsrapportering från fiskare och stärkning av ålbeståndet. Utöver detta förkommer emellertid också mer svepande resonemang med målsättningar kring sådant som konsumtion och beteendepåverkan kring bilism. Dessa bär drag av politisering och bör omprövas eller nyanseras betydligt.

Handelskammaren vill begränsa synpunkterna till två relaterade områden – transporter/infrastruktur och boende/livsmiljöer. Detta eftersom hanteringen av just dessa frågor är särskilt viktiga för regionens fortsatta utveckling.

Avseende trafikutvecklingen i Skåne tyder aktuella analyser på mycket kraftig tillväxt av transittrafik av gods (Bilaga 1). Tillväxten sker främst i varusegment som är mycket svåra att flytta över till spårbunden trafik. Detta sätter stark press på vägnätet som kommer att behöva ökad kapacitet. Efterfrågan på spårbunden persontrafik förväntas öka parallellt med detta, bland annat som en följd av delvis minskad åtkomlighet på vägnätet. En strategi som bortser från denna tillväxt har små förutsättningar att realiseras.

När regionen utvecklas är det viktigt att skapa attraktiva livsmiljöer. Här har kommunerna i praktiken det primära ansvaret. Denna utveckling kan ske både i samverkan och ibland med viss konkurrens mellan kommunerna i regionen. Men det finns inte en enda typ av livsmiljö som är överlägsen andra, utan de måste utformas med beaktande av de boendes preferenser.

I själva verket är boendemiljöer en mycket viktig komponent i Skånes framtida utveckling. I en stor ungdomsenkät visar det sig att uppemot en tredjedel av de tillfrågade danska ungdomarna kan tänka sig att bo på svenska sidan Öresund, vilket är en stark ökning från situationen före bron. Närmare hälften kan tänka sig att ta arbete i Skåne. Enkäten visar också att den boendeform som uppemot 80% helst eftersträvar är att bo i villa, helst i närhet av barnomsorg, skolor och arbete (bilaga 2).

Intresset för att bygga arbetsplatser och kontorsmiljöer nära knutpunkter för trafik (i synnerhet järnvägsstationer) förefaller vara ökande. Och säkert finns intresse för vissa grupper att även bosätta sig i sådana lägen i högre grad. Men en strategi som närmast utopiskt styr mot enbart stationsnära boende har begränsad realism. Bortsett från att detta konkurrerar med utformning av tjänstearbetsplatser i sådana lägen, med allt vad det innebär, finns flera konsekvenser som inte beaktas eller behandlas utförligt i förslaget. Eftersom markvärdena i stationslägen med en sådan strategi skulle öka ännu mer än betingat vid en mer naturlig fördelning baserad på boendepreferenser, skulle det driva upp priserna och bland annat bidra till konstlad social spaltning av boendet i regionen. Alternativt tänker sig länsstyrelsen att utbudet av bostäder blir kroniskt underdimensionerat genom en sådan strategi så att det styr mot vissa typer av boende i vissa lägen oavsett pris och preferenser. Det riskerar också att bidra till resursslöseri som direkt motverkar målsättningen. Detta är exempel som visar på problem för välståndsutvecklingen i regionen av en strikt sådan strategi. Rimligare och mer hållbart är i så fall att i stället sträva efter att öka tillgängligheten för kollektiv trafik i lägen där invånarna föredrar att bo. Intrycket blir att länsstyrelsens strategi förutsätter mycket begränsad expansion av pendlingsmöjligheter genom kollektivtrafik, vilket kraftigt underskattar det realistiska behovet.

Tillgång till attraktiva livsmiljöer är en mycket viktig faktor för företagets rekrytering. Både för att behålla och attrahera personal, i synnerhet medarbetare med specialiserad kunskap. Täta och snabba kommunikationer för pendling som knyter samman arbetsmarknaden och gör den åtkomlig för fler är en viktig komponent för tillväxt. Denna sker i form av den ökade produktivitet som blir följderna av bättre matchning mellan utbud och efterfrågan av kompetens, alltså arbetskraft. Motsvarande matchning sker av aktiviteter som är viktiga för livet utanför arbetet. Den effektivitet och produktivitet som skapas genom bättre matchning i och utanför jobbet är en viktig drivkraft bakom att urbana miljöer med stor befolkning har högre välfärd per capita än andra platser. En del tyder också på att miljöbelastningen per capita i sådana samhällen är mindre, åtminstone i samhällen med hög levnadsstandard. Detta bland annat eftersom uppvärmning och förflyttning blir effektivare. Det är denna typ av överväganden som har motiverat Handelskammarens engagemang för bättre kommunikationer inom Skåne, såsom E22 till Kristianstad och kommunikationer som knyter Österlen närmare övriga regionen. Vår förväntan är att utvecklingen går mot ökad urbanisering och regionförstoring när människor söker sig till urbana centra för att utnyttja utbud av arbete och fritidsaktiviteter.

Det är tillgången till kompetens och kommunikationer som har inneburit att exempelvis Malmö kunnat stärka sin ställning som värd för koncernledningsfunktioner i näringslivet. Tillgången till flyg, i synnerhet internationellt, är en annan mycket tydlig och viktig komponent i drivkraften. Vår bedömning är att denna måste öka, inte minska, framöver. Flyg får mycket uppmärksamhet för sin klimatpåverkan. Men dels finns för just flyg olika modeller för kompensation, dels är dess inverkan volymmässigt begränsad i förhållande till andra faktorer, som byggnaders konstruktion och förvaltning. Teknologisk innovation har också goda möjligheter att minska flygets inverkan. De kontakter som möjliggörs genom flyg är framför allt helt avgörande för framtida välfärd och den utveckling som långsiktigt kan effektivisera resursförbrukning i näringslivet, det vill säga hanteringen av tjänster och fysiska

varor i samhället. Mobilitet är inte bara en grundläggande mänsklig rättighet, utan en förutsättning för utveckling.

Sammantaget gör detta att regionens framtida välfärdsutveckling bör anpassas till företag och medborgares preferenser avseende livsmiljöer och kompetensförsörjning. Strategier för utvecklingen måste därför vara lyhörda och inte kategoriskt exempelvis avvisa användande av ny mark, försöka styra boendemiljöer i viss riktning eller konstruera hinder för framkomlighet som nämns i länsstyrelsens strategi. Att styra boendet efter mål som konstant nyttjande av viss trafik (personbil) förefaller orealistiskt. Bortsett från att det kan förta fokus från viktiga områden som själva bostadsbyggnadernas klimatpåverkan bör målsättningen snarare vara god total design av områden. Trafiklösningar som minskar de boendes transporttider och kostnader är en del av detta och bidrar till mindre emissioner. Men det är troligt att teknikutveckling som är oberoende av stadsplanering kan bidra ännu mer, som exempelvis ny fordonsteknik. Olika sakintressen måste naturligtvis kunna vägas in, också sådant som miljöaspekter av markanvändning. Det övergripande målet måste dock vara de preferenser som de boende har på sin livsmiljö. Markägare, kommuner, entreprenörer måste tillsammans med de boende i ett dynamiskt växelspel ges utrymme att kreativt hantera dessa frågor. En policy som står i vägen för detta samspel riskerar att hämma långsiktig förnyelse till bättre välfärd och mindre klimatpåverkan.

Handelskammaren föreslår därför att formuleringar omprövas, omformuleras eller nyanseras avseende målsättningarna som har betydelse för trafik/infrastruktur och de områden som direkt påverkar framtida boende så att det lämnar större omsorg och utrymme för preferenserna hos dem som konsumerar (företag och medborgare) och de som tillhandahåller kommunikationer och boendemiljöer.

Malmö den 12 juni 2012

Per Tryding
Vice VD

Tel 040-690 24 09

Bilagor

Bilaga 1; Godsflöden genom Skåne och Danmark (2012)

Stabil länk:

http://www.handelskammaren.com/fileadmin/user_upload/Press/Rapporter/Gods_Öresund_120208.pdf

Bilaga 2; Öresundsregionens framtid – en ungdomsgenerations värderingar (2009)

Stabil länk:

http://www.handelskammaren.com/fileadmin/user_upload/Press/Publikationer/Öresundsbok_Final.pdf